

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. de minister, W. Koolmees
Postbus 908001
2509 LV DEN HAAG

Telefoon: (010) 439 4487
www.unileverpensioenfonds.nl

Januari 2019

Onderwerp: **Reactie internetconsultatie wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding**

Geachte heer Koolmees,

Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de internetconsultatie van het wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding.

Wij vinden het positief dat conversie de hoofdregel wordt in plaats van verevening. Hierdoor krijgt de ex-partner een eigen aanspraak op ouderdomspensioen en is daarmee beter in staat om een eigen financiële planning te maken.

Helaas zorgt het wetsvoorstel er volgens ons ook voor dat een aantal knelpunten niet wordt opgelost. Dat lichten wij hieronder toe, waarbij we beginnen met een algemene opmerking.

I. Algemeen: te complex

Volgens het bij de consultatie bijgevoegde afwegingskader moet de nieuwe wet voldoen aan de wensen van scheidende mensen. Daarbij moet de uitvoering minder ingewikkeld worden. Of het eerste gelukt is, kunnen wij moeilijk inschatten. Ten aanzien van de uitvoering stellen wij allereerst vast dat de werkzaamheden - en daarmee de uitvoeringskosten - voor ons pensioenfonds enorm toenemen door:

- a. *Sterke toename van het aantal uit te voeren pensioenverdelingen*
Momenteel leidt bij ons 1 op de 4 scheidingen tot een pensioenverdeling. Wij schatten in dat dit stijgt naar ten minste 3 op de 4. Daarnaast moeten wij ook in de situatie dat geen verdeling is afgesproken, een berekening maken en hierover communiceren. Wij moeten immers direct na de scheiding de betrokkenen informeren over de gevolgen van de standaardoptie (conversie); dat kan niet zonder het cijfermatige resultaat te presenteren.
- b. *Verruiming mogelijkheden na conversie*
Als gekozen wordt voor conversie, krijgt de ex-partner een zelfstandige aanspraak op ouderdomspensioen. Volgens het wetsvoorstel heeft betrokkene dan het recht om dit pensioen over te dragen naar zijn/haar huidige pensioenuitvoerder (PUO). Ook nieuw is het recht om dit pensioen bij pensionering uit te ruilen voor een partnerpensioen.

SP.LWe.J190121a

Dat deze extra inspanningen van ons worden gevraagd om hiermee de verdeling van het pensioen voor ex-partners te vergemakkelijken, is op zich te billijken. Maar het wetsvoorstel heeft daarbij naar onze mening onvoldoende oog voor de uitvoeringsproblemen van de PUO. De regels zijn volgens ons inhoudelijk te complex en het voorgestelde proces leidt tot grote problemen. Hieronder lichten wij dit toe aan de hand van de voor ons twee belangrijkste knelpunten. Bij beide punten komen wij met een alternatief voorstel.

II. Knelpunt: keuze tussen conversie of verevening

Zoals gezegd vinden wij de invoering van 'conversie als standaard' een goede stap. De mogelijkheid om ook in de toekomst te kunnen blijven kiezen voor verevening maakt het in onze ogen echter te moeilijk.

Indien verevening naast de standaardoptie van conversie mogelijk blijft, is deze optie voor veel scheidende partners een keuze om te overwegen. Voor de hoofddeelnemer omdat bij vooroverlijden van de ex-partner het verevende deel naar hem terugvloeit. Voor de ex-partner is verevening een optie als het wenselijk is dat bij overlijden van de hoofddeelnemer een partnerpensioen tot uitkering komt.

Wij zijn het met de Memorie van Toelichting eens dat het belangrijk is dat mensen bewuste keuzes maken over de pensioenverdeling. Bij een keuze tussen conversie en verevening betwijfelen wij zeer of partijen hiertoe in staat zijn. Onze ervaring is namelijk dat het verschil tussen conversie en verevening door scheidende partners meestal niet begrepen wordt. Datzelfde geldt zelfs voor sommige scheidingsprofessionals.

Bij verevening heeft het vooroverlijden van de partner tot gevolg dat het verevende deel terugvloeit naar de hoofddeelnemer. Bij conversie geldt dit niet. Om de keuze tussen conversie en verevening gelijkwaardig te laten zijn, moet ons inziens bij conversie daarom rekening worden gehouden met de waarde van het missen van de kans dat een deel terugvloeit naar de hoofddeelnemer. Daardoor kan bij conversie het ouderdomspensioen voor de hoofddeelnemer hoger uitkomen dan het ouderdomspensioen voor de ex-partner. Dit is bijzonder moeilijk uit te leggen. Zie onderstaand rekenvoorbeeld.

Een voorbeeld (ouderdomspensioen = OP en bijzonder partnerpensioen = BPP):

- Opgebouwd OP tijdens huwelijk: € 20.000
- Opgebouwd PP tijdens huwelijk: € 14.000

Verdeling bij conversie		Verdeling bij verevening	
- OP voor hoofddeelnemer	€ 13.000	- OP voor hoofddeelnemer, zolang beiden leven	€ 10.000
- OP voor ex-partner	€ 11.000	- OP voor ex-partner, zolang beiden leven	€ 10.000
		- OP hoofddeelnemer bij vooroverlijden ex-partner	€ 20.000
		- BPP ex-partner bij vooroverlijden deelnemer	€ 7.000

Voorstel: schaf optie verevening af en voer een alternatief in voor pensioen na overlijden

Wij zouden graag zien dat verevening niet meer als mogelijkheid in de wet wordt opgenomen en alleen mogelijk blijft voor oude gevallen. Naast de complexiteit voeren wij als argument hiervoor aan dat verevening niet de gewenste onafhankelijkheid tussen beide ex-partners bewerkstelligt (wat conversie wel doet). Verder heeft het AG geconcludeerd dat een grote inkomensachteruitgang bij de ex-partner - na overlijden van de hoofddeelnemer - zich maar in een zeer beperkt aantal situaties zal voordoen. Dit komt voor als de alimentatie wegvalt en er geen bijzonder partnerpensioen is. Om alleen voor deze situatie verevening te blijven aanbieden, gaat ons te ver.

Wel willen ook wij schrijnende gevallen voorkomen. De verzekering voor een bijzonder partnerpensioen moet daarom op zich mogelijk zijn, maar naar ons idee kan dit beter via een eenvoudiger alternatief. Bijvoorbeeld om naast de standaardoptie (conversie van de helft van het ouderdomspensioen én partnerpensioen) de keuze te bieden om dat partnerpensioen niet mee te converteren. Dat blijft dan verzekerd voor de ex-partner.

III. Knelpunt: ook conversie bij geen reactie

De pensioenuitvoerder (PUO) moet tot conversie overgaan als de ex-partners niet binnen zes maanden na de scheiding hebben gereageerd. Het wetsvoorstel voorziet erin dat de PUO niet gehouden is om na die termijn van zes maanden alsnog ontvangen afwijkende afspraken uit te voeren. Dat klinkt prettig, maar als PUO vinden wij het in zo'n situatie te gemakkelijk om de ex-partners te berichten dat ze de afwijkende afspraken maar zelf moeten uitvoeren. Dat is namelijk erg lastig en soms zelfs niet goed te doen.

Een voorbeeld: stel dat wij conversie hebben uitgevoerd omdat we binnen zes maanden geen reactie hebben ontvangen (die kans is zeker aanwezig; de ex-partners hebben het nodige aan hun hoofd en door verhuizingen is het de vraag of de post hen altijd bereikt). Vervolgens ontvangen wij een paar maanden later alsnog het echtscheidingsconvenant waarin verevening is afgesproken. Als wij de ex-partners dan informeren dat zij de afspraak zelf moeten uitvoeren, betekent dat allereerst dat wij de uitkomsten bij verevening moeten opleveren. Die moeten betrokkenen vergelijken met de uitkomsten van conversie en het verschil te zijner tijd zien te verrekenen. Kijkend naar het rekenvoorbeeld op de vorige pagina is het de vraag of ex-partners dit kunnen. Bedacht moet worden dat de pensioenleeftijd voor de ex-partner bij conversie een andere is dan bij verevening (die is afhankelijk van de ingangsdatum van de hoofddeelnemer). En wat als de deelnemer overlijdt? Wij keren dan geen bijzonder partnerpensioen uit aan de ex-partner (want conversie). Hoe wordt geregeld dat de ex-partner dan toch een nabestaandenpensioen ontvangt?

In zo'n situatie kunnen we ons voorstellen dat de ex-partners er veel aan gelegen is om de PUO over te halen om alsnog mee te werken aan het uitvoeren van de afwijkende afspraken. Hieraan niet meewerken leidt tot ontevredenheid bij deelnemers en mogelijk tot klachten. Dat is niet wat je als PUO wilt. Maar wél meewerken zal in de uitvoering bij de PUO (vooral in de administratie) problemen geven.

Een andere situatie is die waarin ex-partners niets over de pensioenverdeling hebben vastgelegd. Dat deze situatie zich zal voordoen, is te verwachten. Niet alle ex-partners zullen

bij het pensioen stil staan en de vraag is of iedere scheidingsprofessional dit onderwerp dan naar voren zal brengen. Het is complex en als er niets wordt vastgelegd, geldt gewoon conversie. Zo zou het kunnen gebeuren dat een deelnemer overvallen wordt door het bericht van de PUO dat hij een deel van zijn pensioen moet afstaan aan de ex-partner. In dat geval wil hij wellicht alsnog andere afspraken maken en zal hij hiervoor aankloppen bij het PUO.

Voorstel: verplicht pensioenplan

We moeten zoveel mogelijk zien te voorkomen dat PUO's te maken krijgen met bovengenoemde problemen. Daarom moet er alles aan worden gedaan om te zorgen dat ex-partners bewuste keuzes maken, de afspraken laten vastleggen en de PUO hierover informeren. Wij stellen daarom voor dat het verplicht wordt om een pensioenplan (vergelijkbaar met een ouderschapsplan als er kinderen zijn) op te nemen in het echtscheidingsconvenant. Op deze manier worden scheidende partners gestimuleerd om bewuste keuzes te maken; ook scheidingsprofessionals ontkomen er dan niet aan om zich hierin goed te verdiepen.

In het voorliggende wetsvoorstel is die stimulans niet aanwezig: niets doen leidt automatisch tot conversie. Dit terwijl in de evaluatie van de Wet Verevening juist de onbekendheid met de regels van pensioenverdeling als knelpunt wordt genoemd.

In geval dat ex-partners een andere verdeling dan conversie hebben afgesproken, is het aan te bevelen dat in het pensioenplan (naast die afspraken) ook komt te staan wie er voor welk pensioen de actie richting de PUO moet ondernemen. Dit voorkomt dat beide betrokkenen veronderstellen dat de ander wel zal reageren waardoor de afwijkende afspraken de PUO niet binnen zes maanden na de scheiding bereiken.

Met vriendelijke groet,

Rob Kragten
Algemeen Directeur